

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מצורף המודפד

"הזקנו קורא צא"

להיזק ועיבוד לימים אלו

בעמוד ד'

מפי ספרים וסופרים

תרופה בדוקה ושמה תשובה

אתה עומד כאן ומרבה להג בדברים שאין להם שחר, כל חיי תלויים בשערה, אף רופא אחד מאלה המצויים כאן אינו יודע תרופה למחלתו, עכשיו רצונך שאעמוד ואחכה עד שאחרים יימלכו בדעתם להזמין אותך רופא מפורסם, וכי מה איכפת לי מה יעשו הם? בעת שחיי בסכנה אני חייב לעשות הכל כדי להציל את חיי, ומה שאמרת שאיני יכול להיות בטוח כי אמנם יעלה אותו רופא ארוכה למחלתי, אף זה דבר של שטות הוא, כי במקום שיש סכנת נפשות, חייב אדם לעשות כל מה שבידו כדי להציל את חייו, ואפילו אין תקווה רבה לדבר.

הנמשל: כן הדבר עם אותם בני אדם שהזכרנו, אילו יודעים היו מה אנושה מחלתם ודאי שלא היו שמים לבם כלל למה שעושים אחרים, אלא היו מזעיקים מיד אותו רופא מומחה, היו מקבלים אותה תרופה בדוקה ששמה תשובה, והיו מעלים ארוכה למחלתם בלי להיגרר אחרי אותם חולים מסוכנים שאינם מרגישים ואינם שמים על לב. ועכשיו בואו והגיעו בעצמכם, שאם בחולי הגוף שאינו אלא דבר שבארעי עושה אדם נבון כל מה שבידו כדי להציל את עצמו, אפילו אינו בטוח שיש ממש ברפואה זו, בעניינים שבנפש שהוא דבר הקיים בזה ובבא, על אחת כמה וכמה שחייב אדם לעשות הכל כדי להינצל מהבלי החטא, בלי לשים לב כלל למה שעושים אחרים.

(הגה"ק ה"חפץ חיים זיע"א)

יש בני אדם שלאמתו של דבר לא נתרחקו עדיין הרבה מדרך התורה, עמוק בלבם עדיין מהבהב הזיק היהודי וכשהם לעצמם אפשר שהיו נוהגים מנהג של יהודים כשרים, אלא מה הם רואים מעשיהם של אחרים מופקרים ופורקי עול ומתאוונים לעשות כמוהם וכל הם שוקעים לגמרי בתהום החטא.

משל למה הדבר דומה לעיירה שפרצה בה לא עלינו מגיפה, וכמעט כל יושבי העיירה חלו באותה מחלה אנושה, וכל רופאי העיירה לא ידעו לה כל תרופה. אחד מתושבי העיירה שנפל אף הוא למשכב באותה מחלה אנושה, שמע כי באחת העיירות הסמוכות יש רופא גדול ומפורסם שהוא מומחה במיוחד לאותה מחלה, וכבר ריפא ממנה אלפי אנשים והציל ממש את חייהם. שלח החולה לקרוא לאחד מידידיו הטובים ואמר לו, מבקש אני ממך: סע מהר לאותה עיירה והבא הנה את הרופא ההוא בכל מחיר, כי אין אני רוצה למות. אמר לו ידידו מה לך כי תיחפו יותר מכל שאר יושבי העיירה, וכי אתה בלבד חלית במחלה זו, הרי כמעט כל התושבים חלו במחלה, מדוע לא תחכה עד אשר תבוא בדברים עם חולים אחרים, וביחד תזמינו אותו רופא שיבוא לכאן כדי שירפא את כולכם, מלבד זאת מניין אתה בטוח כי אמנם ידע הרופא ההוא להעלות ארוכה למחלה אנושה זו? ואם כן כלום כדאי לך הדבר? נתבעם החולה כעס גדול וגער בידידו בניזיפה: איך

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

מצוות הביכורים זוכה לתשובה, לפי דמתאחד המצווה ולקחת מראשית כל פרי האדמה גם בראשית ברא אלוקים וכו' בשביל ישראל שנקראו ראשית, גם וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה ויפח אפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ואז מתעורר החלק אלוקי דיש באדם מישראל כדרך אומרם מאן דנפח מתוכו נפח דזהו תכלית הבריאה וזוכה שיתגלה החלק שלו מההסתר שנסתתר ע"י החטאים אל גלוי (וכן הובא דברי רבינו בספח"ק "תפארת שמואל").

ההתקרבות לכהן

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם וגו' (כ"ו, ג') ומפרש"י ז"ל אשר יהיה בימים ההם, אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא. פתח אומר בקדושתו, דאם היה מכיר את הכהן מנעוריו "כמו שהוא" דהוא שווה לו במצבו הרוחני ועכשיו כאשר בא עם הביכורים לאותו כהן שנתחנך בעבודה לאחר פטירת אביו הכהן הגדול, ראה שהוא מקרוב להשי"ת יותר ממנו, וזהו ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך, שמשתומם על המראה מה זאת שמפליא לעשות שמקורב יותר ממנו, אין זאת מין בחינת שנה ולא מבחי' נפש אלא מן בחי' עולם היינו דהמקום גורם, וזהו שאמר "כי באתי אל הארץ וגו'" דהארץ הוא הגורם, ומתוך כך היה המביא את הביכורים נכנס מאוד בליבו על שהיה רואה כמה המקום גורם התקרבותו של הכהן, והכהן כאשר בטל ומבוטל שאני תמיד נמצא במקום הזה, וזהו "וענית ואמרת לפני ה' וגו'" (כ"ו, ד') ומפרש"י לשון הרמת קול שניהם ירימו קולותיהם באוי ואבוי בהתמרמרות גדולה, הכהן והמביא וזהו "ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך", שגם הכהן יכול ג"כ עכשיו לומר להמביא ה' אלוקיך כמו שאמר המביא להכהן.

(מאורן של ישראל)

'הגדתי היום' פי' מה שאני מגיד היום, "לה' אלוקיך", זה בעצמו כח הקב"ה

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו.

הכתוב מגיד שכ"כ יהיה מושפע ע"י מצוות ביכורים במטרה להכיר כח הקב"ה שיכיר בההגדה עצמה הוא מכח הקב"ה, וזה הפי' "הגדתי היום" כלומר מה שאני מגיד היום, "לה' אלוקיך", זה בעצמו כח הקב"ה.

ולזה קורים מצוות ביכורים קודם ר"ה שתפילתנו א"י"ה בר"ה יהיה בכח הקב"ה, וזה הרמז הגדתי היום דאיתא בזוה"ק (ח"ב מ"ד) וכן הובא ב"ישמח ישראל" (ר"ה אות ב') ויהי היום דא ר"ה. היינו ואני עובד בר"ה בכל של הקב"ה. וזה ג"כ עניין מצוות ביכורים כמ"ש החינוך (ד"א) לזכור ולידע כי הכל הוא מהשי"ת, ע"כ נצטוונו להביא למשרתי ביתו ראשית פרי המתבשל באילנותינו, וכתב עוד שם דע"י מצוות ביכורים נדע מאתו יתברך יגיע כל הברכות, היינו דע"י שידעו שהכל מאתו ית"ש נתבטל כח הסט"א וזוכים לכל הברכות והישועות.

וזהו ענין אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול, דאם האדם מייחס כל עצמותו אליו ית"ש, בבחינת אני לדודי, אז ודודי לי, נתבטל כח הסט"א והשטן לא יוכל להשטין והקב"ה עושה עמו כל הטובות.

(אמונת משה)

ע"י מצוות הביכורים זוכה לתשובה

ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלוקיך נותן לך ושמת בטנא.

הובא דברי רבינו הזקן וצוקללה"ה זיע" (הובא בישמח ישראל אות ע') דע"י

ווארט

הנהגות הצדיק בענוה ובהתפארות

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוקיך וגו' ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלוקיך (כ"ו, ג-ד).

לכאורה קשה מאי זאת כשכב אל הכהן ואמר בלשון לה' אלוֹקִיךָ ולא אמר לה' אלקי. וז"ל דרמזה התורה שכל אחד צריך להבטל בצדיק הדור, שצריך לדעת מה שזכה לעשות למצוות ומעש"ט הכל הוא ע"י עבודת הצדיק. וכן הצדיק צריך ג"כ לידע שכל גדולתו הוא בשביל ישראל, כמאז"ל (ברכות ל"ב) ע"פ לך רד. וז"ש "ובאמת אל הכהן", היינו אל הצדיק "ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלוֹקִיךָ", מה שזכיתי להבאת ביכורים הוא בזכותך שמיחד הקב"ה שמו עליך ונקרא אלוֹקִיךָ. "ולקח הכהן וגו' והניחו לפני מזבח ה' אלוֹקִיךָ" היינו הצדיק צריך להחזיר זאת שידע שכל מה שזכה למדרגות בעבודת השי"ת הוא בשביל ישראל בזכותם וקדושתם, ולקח הכהן זאת מה שאמרת לו שהכל הוא בזכות הצדיק והניחו לפני מזבח ה' אלוֹקִיךָ שיניח זאת לפני מזבח ה' אלוֹקִיךָ, שידע בעצמו שהוא זכה להתעלות במעלה רמה בזכותך שמיחד הקב"ה שמו עליך.

(דברי יחזקאל)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק

בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל

נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

"וענית ואמרת לפני ה' אלהיך" לפני שאדם בא לדבר ולהתפלל לפני ה' יתברך, קודם כל עליו להכניע את עצמו ולהתבונן במיעוט ערכו ושפלותו. וזהו שאמר בפסוק "וענית" היינו שתכניע את עצמך (מלשון "לענות מפני") תחילה, לפני "ואמרת לפני ה'".

"וירעו אותנו המצרים". לכאורה היה צריך לומר "וירעו לנו" ? אלא, שפשוטם של הדברים הוא, שהמצרים במעשיהם הרעים כל כך השפיעו עלינו, עד שאנחנו עצמנו הפכנו להיות רעים...

"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה'". אדם שמקבל מתנה מאת המלך, איננו שמח כל כך על עצם ערכו של החפץ, כפי שהוא שמח על העובדה שהמלך נתן לו מתנה. חשיבותו של הנותן היא עיקר השמחה. לפיכך אמר הכתוב "ושמחת בכל הטוב" לא רק משום שהוא טוב, אלא בעיקר "אשר נתן לך ה' אלוֹקִיךָ" משום שה' יתברך הוא הנותן..

"לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי". לשם מה כפילות לשון זו? ברם, ייתכן שאדם יקיים מצווה ויסיח דעתו ממנה, כי ישכח את הקב"ה אשר הוא ציווה אותה, ויקיימה מתוך רגילות גרידא "מצוות אנשים מלומדה". לפיכך אמר הכתוב "לא עברתי ממצוותיך ולא שכחתי" בשעה שקיימתי את המצוות לא שכחתי אותך, אשר ציוויתני אותך..

"ושמחת בכל הטוב". אפילו הבכיות לפני רבש"ע צריכות להיות מתוך שמחה ולא מתוך עצבות. ראשי תבות של בכיה: ב'שמך יגילון כ'ל ה'יום.

השקיפה ממעון קדשך (כ"ו, ט"ז) מפרש"י: כל השקיפה שבמקרא לרעה חוץ מזו, שגדול כח מתנות עניים שהופך מדת רוגז לרחמים. "מתנות לעניים" לא נאמר, אלא "מתנות עניים" ורמז להצדיק שרואה את עצמו בבחינת עני ושפל ומשפיע מתנות לישראל, שמהפך השקפה רעה לטובה, רוגז לרחמים.

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. אמר אאמור"ר (בעל "דברי ישראלי") זצוק"ל שהשיגוך מיותר כי ממילא מובן אם באו עליו כי השיגוהו? אלא והשיגוך לשון השגה, כי עיקר הברכה שתהיה לו גם השגה מה לעשות עם הברכות, א"כ והשיגוך היא עצמה מן הברכות.

(שא ברכה - מודו"ץ)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. כי יש ברכה שאין המתברך יכול לקבל והקב"ה שומר את הברכה. ובוודאי מכל דבר טוב נשאר הברכה, וכשהוא אינו מוכן לזה יתן לו הקב"ה לעת הראוי או לפעמים בעוה"ב כשאינו יכול לקבלו בעוה"ז מול זאת נאמר והשיגוך.

(שפת אמת, ומצויין שם ששמע זאת מהרבי ר' בונים ז"ע)

ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך. צריך להבין זה, שאין לו ביאור, לכאורה היה ראוי לומר להיפך, שהוא ישיג את הברכות, ולא שהברכות ישיגו אותו. אך דהענין הוא, כמו שהתפלל דוד המלך ע"ה (תהילים כ"ג ו') אך טוב וחסד ירדפוני וגו', והיינו, כי לפעמים אדם בורח מן הטוב מחמת קוצר דעתו, שאינו יודע אם הוא טוב, ולכן התפלל דוד המלך ע"ה אך טוב וחסד ירדפוני, שהם ירדפו אחרי וישיגו אותו, אף שאינו יודע לרדוף אחריהם, והוא שמרמז ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך.

(דגל מחנה אפרים)

וישמע ה' את קולינו. וישמע ה' את תפילתנו לא נאמר, וישמע ה' את קולינו, ללמדנו בא, שצריכים לצעוק בקול בעת צרה, ועי"ז עונה ה' תיכף, ואף כי לפעמים ענה ה' במשך איזה ימים, ואפילו לכמה שנים, כדאיתא במדרש, יש תפילה לכמה שנים, אבל הצעקה בקול מועלת. והעיקר לבקש על הכלל כולו, ולבקש אחרי קיום המצוה, כמו שא"א תפילות הרחמן אחרי שקיימנו מצוות ברהמ"ז.

ברוך אתה בבוואך וברוך אתה בצאתך. מפרש"י שתהא יציאתך כביאתך בלא חטא. עיין מה שדקדק "פנים יפות" וי"ל כי באמת נמנו וגמרו שנה לו לאדם שלא נברא ועכשיו שנברא יפשוט במעשיו, כי אדם עלול לחטוא וטוב שלא נברא ולא יחטא וכי כן מי שנברא אינו ברוך כי טוב היה שלא נברא, אבל כאשר יצא מהעולם והוא ברוך שלא חטא, ותיקון הכל, אז למפרע ברוך יום שנברא בו, וזה פירוש מאמר הכתוב ברוך אתה בבוואך לעולם וברוך אתה בצאתך, אם יציאתך כביאתך בלא חטא אז ברוך אתה בבוואך ג"כ וק"ל.

(כתב סופר)

"והיה כי תבוא אל הארץ" עשה מצוה זו שבשכרה תכנס לארץ (ספרי). באמת לא נתחייבו ישראל להביא בכורים אלא לאחר שכבר נתישבו בארץ ישראל "לאחר ירושה וישיבה". ברם, עצם הדבר שקבלו עליהם כבר עתה לכיים את המצוה הזאת לכשיכנסו לארץ ישראל, שימש זכות בידם לסייע אותם כי יוכלו להכנס לארץ ישראל.

(מלבי"ם)

מעשי צדיקים

יש דין ויש דיין - פסק דינו של הרידב"ז

בעיירה סלוצק מקום כהונתו של הגאון הקדוש רבי יעקב דוד זיע"א הרידב"ז, (יומא דהילולא א' תשרי) אירע מעשה שזכה לפרסום רב בשעתו, רופא יהודי פורק עול נהג מטעמי בריאות לצאת לטייל לפנות ערב, הדבר היה ביום חמישי, עובר הרופא ליד האיטליז ומבחיין כיצד הקצב היהודי שחנותו היתה מלאה קונינם, מפציר בהם לצאת מהחנות ואומר להם, כי מי שירצה לקנות דוקא היום ישוב בעוד שעה. הרופא שלא הבין למראה עיניו, ניגש אל הקצב ושאל לפשר הדבר, איך מלאו ליבו ביום חמישי יום הפרנסה לגרש את הקונים חוצה ולדחוף את הפרנסה בידים? "ממהר אני לבית הכנסת, ללמוד ולהתפלל ולעבוד את השם יתברך, הפרנסה נגזרה מן השמים, וחוף מזה עלי לדיאוג על העולם הבא שלי". עולם הבא? לגלג הרופא "אין דבר כזה." השיב היהודי הפשוט: "לכבודו אולי אין, אולם אני מקוה שלי כן יהיה." תשובת היהודי הנוקבת גרמה לו לרופא ללעוג עוד יותר, עד שנענה ואמר: "שמע נא לי ר' יהודי, אולי תרצה להגדיל חלקך שם בעולם הבא שלך? אני מוכן ומזומן למכור לך את חלקי בעולם הבא תמורת רובל אחד." "איזה עסק מצויין" התפעל היהודי והושיט לו לרופא רובל אחד.

חלפו ימים ועברו שנים רבות מאז אותו מקרה, וביום בהיר אחד נכנסה אל האיטליז של היהודי, אשה כבודה והציגה את עצמה בתור אלמנת הרופא. לאחר שיחה קלה החלה מספרת לקצב "לאחר שבעלה הרופא נפטר, ראתה בחלום את

לחלק בעולם הבא. עתה שזכיתי במצוות רבות של הצלת נפשות וריפוי חולים עניים ללא תמורה, הרי מוטב לי שם בעולם הבא חלק לא מבוטל, האם אחמיצנו? מאוכזבת ומודאגת עזבה האשה את חנותו של הקצב ושבה לביתה.

בלילה ההוא חזר הרופא בחלום אל אשתו, ובשמעו את תשובת היהודי, זעק זעקת שבר נורא, וביקש מאשתו שתלך לרב העיר הוא הגאון הרי"ב זיע"א, ולהזמין את הקצב לדין תורה. למחרת פנתה האשה לבית הכנסת, וכצאת הגאון הרי"ב זיע"א מבית הכנסת, שטחה בפניו את כל הפרשה, את החלומות החוזרות ונשנות, את תשובתו של הקצב וכו'. הסיפור עשה לו כנפיים ותהום כל העיר, הדין תורה נקבע להיערך בבית הכנסת הגדול. ביום המיועד נקהלו היהודים אשר בסלוצק לבית הכנסת, להיות נוכח בדין תורה נדיר זה, מתח רב שרר בבית הכנסת כאשר האשה שטחה את טענותיה בפני הדיינים וחזרה שוב על כל מהלך העניינים. לאחר מכן נקרא היהודי הקצב להשמיע את דבריו ואת טענותיו. הציבור היה נבוך מאד, המלמול הנרגש נשמע בבית הכנסת, אלו צידדו עם הרופא הנפטר, ואחרים הצדיקו דוקא את היהודי. בינתיים הוחלט כי פסק הדין ינתן בעוד מחצית השעה.

פסק הדין הכיל שלושה סעיפים: הסעיף הראשון, "המכירה בטלה ומבוטלת" שמחה חרישית נשמע בקהל, והרב הסביר: "עולם הבא אינו רכוש היכול לעבור מיד ליד, עולם הבא הוא האור שנוצר ממצוות ומעשים טובים שפעל האדם בימי חייו" מי שלא עמל ביצד ישיג את האור? המשיך הרב ונשא משלו: "מי ששכר חוטב עצים לחודש ימים תמורת חמישים רובל, מלבד חמישים הרובל שיקבל, זכה בנוסף לזה במתנה נוספת, אויר היער, התעמלות גופו ותוספת בריאות שחזיקו את איבריו. מעתה יכול הוא להתנות עם משכירו לשלם את חמישים הרובל למישהו אחר, אבל בנוגע לבריאות שזכה בה, האם יוכל למכרה? וודאי שלא, זהו איפוא חלק מעצמותו, בשר מבשרו, מתנה זו אינה נכנסת בסוג של

מקח וממכר, גם העולם הבא, האורות שזכה בהן אדם שקיים מצוות ומעשים טובים והוסיפו בו כוח רוחני, אין בנחוה למכור אותו תמורת כסף, משום כך על האלמנה להחזיר לקצב את הרובל והמקח בטל."

הסעיף השני: הרופא איבד את חלקו בגן עדן וההסבר: פסוק מפורש הוא (יחזקאל ל"ג י"ב) "ואתה בן אדם אמור אל בני עמך צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו", ואמרו חז"ל במסכת קידושין שמדובר בצדיק שהתחרט על צדקותיו, וכן אמרו במסכת סנהדרין שהכופר בעולם הבא נדחה מעולם הבא, "במקרה שלפנינו" סיכם הרי"ב זיע"א הנפטר היה זוכה בשכרו משום שהמקח התבטל, בכל זאת מאחר וכפר בעולם הבא, זלזל ולגלג עליו, איבד את עולמו."

הקהל נדהם למשמע אזהרהם, כלומר תמהו: כולם הפסידו כאן? הקצב איבד את מקחו והרופא יצא קרח מכאן ומכאן, את הרובל החזיר ואת עולמו איבד? עד שנשמע קולו של הרב בקראו את הסעיף האחרון של פסק הדין, הסעיף השלישי: קידוש שם שמים שנגרם על ידי הרופא לאחר מותו, זיכה אותו לצאת מדינה של גיהנום, וההסבר: מאורע זה גרם קידוש שם שמים גדול, כולם ראו והתחזקו כי יש דין ויש דיין, ועל כל מעשה יבוא האדם במשפט. קובעים אנו על דעת המקום ועל דעת הקהל, שזיכוי הרבים הזה נזקף לזכותו של הרופא, ועל כגון זה קבעו חז"ל (יומא פ"ז) שהמזכה את הרבים אינו נופל בגיהנום, זאת ועוד, הרי לימודנו חז"ל (מסכת אבות פרק ה' משנה י"ח) "המזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו." גם כאן זכות הרבים תלוי בו ברופא, וראוי מעמד זה של חיזוק אמונה להקנותו חלק לעולם הבא.

אנחת רווחה נשמעה בין הקהל, רבי! רבי! נשמעה אנחתו של היהודי קצב שפילס לו דרך אל מושב הרב והדיינים, אם כך החשבון הרי גם לי חלק בכך במטו מינייכו לפסוק שגם חלקי לא יקופח.

זכור אהבת קדומים

ליו"ד דאדמו"ר רבי יצחק מנחם בן לאדמו"ר רבי שמואל צבי הי"ד זצוקללה"ה זי"ע בעל הספה"ק "עקידת יצחק" - ליו"ד כ"ג באולול ה'תש"ב

פועל ישועות (פרק ה' מספר "רועה נאמן")

מכל רחבי פולין זרמו המונים לאלכסנדר. אנשים שמזמן כבר עזבו את דרך הישר, ידעו גם הם שהרבי באהבתו העצומה לכל יהודי, באשר הוא יהודי, לא ימנע מהם את ברכתו ואת ישועתו.

ברכת הרבי הביאה ישועה לגופו של אדם ולנפשו, ואלה שנתברכו מפי קדשו הושפעו על ידו וחזרו למוטב.

מופלאה היא עדותו של אחד מאנשי הסגולה המיוחדים בפולין, בקי בכל חדרי התורה בנגלה ובנסתר, הגה"ק רבי אברהם שמעון מז'ליחוב, ששימש תקופה ידועה כמשגיח בשיבת חכמי לובלין.

באחד ממכתביו לתלמידו שחלה במרה שחורה, הוא כותב: "אם חס ושלום לא יועילו לך דברי, ורעיוןך יבהילך חס ושלום, מוכרח אתה להגיד לאביך שישע עמך להח"צ מאלכסנדר הסמוך ללאדז'. ואל תהיה חכם בעיניך הלא יש לנו ב"ה קדוש עליון בוועין, (הכוונה לרבי מצ'טרקוב ששהה באותה תקופה בווינה, אוסטריה. המחבר) כי תדע אשר כל צדיק וצדיק יש לו כוח מיוחד, וזה הצדיק שליט"א באלכסנדר יש לו כוח מיוחד להושיע מבלבולי רעיונים."

פוק חזי מאן גברא רבא דקמסהיד עליה!

***

הרפואה לא היתה התחום היחיד בו הושיע הרבי את חסידיו. עניני ממונות הוו חלק נכבד מהשאלות שהופנו אליו, בעל פה ובכתב. עניני מסחר מסובכים ביותר נפתרו בעצתו. לא פעם עמדו סוחרים ותיקים נדהמים ומשתוממים מהבנתו העמוקה של רבם בענייניהם.

אך תנאי ראשון ל"יושע" היה "וויאמינו". עצתו של הרבי ודבריו הביאו לברכה וישועה, רק אם נתקבלו על ידי האנשים כפשוטם, מכלי להרהר אחריהם.

וכך ספר החסיד ר' יהושע קריסטל ז"ל (נפטר בבני ברק): בהיותו אברך סמוך על שולחן חותנו, ישב ולמד כמנהג האברכים. מדי פעם נסע לרבנו להתעלות במעלות התורה והחסידות. באחת מנסיעותיו, מסר קוויטל להזכיר את עצמו, כנהוג. הרבי הסתכל בקוויטל, ואמר לר' יהושע: "תהיה לך פרנסה והצלחה". האברך הצעיר נבהל והשתומם על התשובה: "הרי הוא יושב ולמד סמוך על שולחן חותנו, ללא כל דאגות פרנסה, ומדבריו רבנו משמע שעליו לעסוק במסחר!" כשפגש את אביו, ספר לו את הדברים ואמר לו שהחליט להתחיל לעסוק במסחר מיד כשיחזור לביתו. האב נדהם:

"ותורה מה תהא עליה?" ולא התקדרה דעתו עד שנכנס אל רבנו עם בנו ושאל שוב: "היתכן? בני יהושע רוצה להתחיל במסחר כפי שהבין מדברי רבנו, ומדוע שאברך כמוהו לא ישב במנוחה ויעסוק בתורה יומם ולילה?" הרבי הראה לאב ולבנו פנים שוחקות ואמר להם בזה הלשון: "נו, פרנסה בגימטריה נשמה, כך מבוואר בספרים הקדושים, יחי רצון שיצליח בדרך הלימוד והתשובה". ר' יהושע חזר לביתו ולתלמידו. כעבור ימים מעטים נודע שהבנק, שבו היתה מושלשת הנדוניה שלו, פשט את הרגל, והוא הפסיד את כל רכושו. אז התבררה להם כוונתו של רבנו. לו היה ר' יהושע שומע מיד לדברי הרבי ומקיימם כפשוטם באמונת חכמים תמימה, היה יכול להציל את ממונו.

מקרה שונה לחלוטין ארע לחסיד ר' קלמן בעסער ז"ל: בנסעו פעם לשבת קדש לאלכסנדר, גנבו ממנו את הכסף שהביא עמו. היה זה כסף כוללות אותו אסף בורשה עירו. בדרך לא חש ולא הרגיש בגנבה שבוצעה במומחיות, ורק כשהגיע לאלכסנדר זכננס לרבי, נוכח שכל כספו נעלם. כשהוא נחרד עד מאד החל לחפש נואשות את צורו הכסף בתקוה למצוא, אך לאחר חיפושים חוזרים ונשנים נוכח שהוא מבזבז את זמנו לריק. נבהל ומבויש עמד מול פני רבנו מאין מלים בפיו לתאר את גודל צערו. הרבי הרגיע את החסיד הנבהל ואמר לו: "אל תדאג, כסף כוללות לא יקחו". הדברים האלה הרגיעו את האיש שבטח ברבו והיה בטוח שהכסף יושב. באיזו דרך? אחת היא לו. הרבי הבטיח ודבריו יתקיימו. לאחר מספר ימים קרה הבלתי יאומן, הגנבים שלחו את הכסף לביתו.

***

סיפר הר"ר שמואל צבי ברודא הי"ו: אביו, ר' בצלאל ז"ל, היה הגביר הגדול ביותר בעיר רוז'אן. הוא ייבא מכוונות חליבה משוויץ, ומכר את המכוונות לאיכרים הפולניים. האיכרים שילמו לו בחמאה משובחת, אותה הוא ייצא לאנגליה.

אולם עיניהם של הפולנים הייתה צרה בעסקים וברווחים של יהודים, ורשות מס ההכנסה נטפלה אליו ותבעה ממנו הון עתק, על כל השנים, שלדבריהם לא דיווח עליהן כראוי. רשות המיסים תבעה את ר' בצלאל למשפט, שנמשך כשלוש שנים. בתום אותה תקופה אמר התובע הפולני, שיש לו עד פולני שעבד במשרד של ר' בצלאל, ואותו עד יודע את כל הפרטים על ההכנסות האמיתיות של בית העסק. ומכיון שכך, התובע מתכוון להעלותו לדין בבית המשפט כדי שיעיד על ההכנסות עליהן לא דיווח.

ר' בצלאל נסע לאלכסנדר לשבת, נכנס לרבנו ותינה בפניו את צרתו. הוא היה בטוח שמכיון שהגוי עבד במשרדו, דבריו יתקבלו ללא עוררין, ומי יודע מה עומד הגוי הזה להעיד עליו. הרבי שמע את דבריו וענה בקיצור: "הגוי עוד לא מעיד".

ר' בצלאל לא הבין את התשובה, אבל בטח ברבי והאמין שישועתו קרובה. וכדברי הרבי כן היה. ישיבת בית המשפט הייתה צריכה להתקיים ביום שני, ובמוצאי שבת שלפני כן, מת הגוי.

***

הרה"ח ר' לייביש מקובר בהיותו בחור, התיצב לגיוס ונשלח לבדיקה נוספת. בערב חג השבועות התקבלה הידיעה שהוא נמצא כשיר לשרת את המולדת בצבא הפולני. בהגיעו לשבועות לאלכסנדר, היה נרעש ומלא חששות מפחד הצפוי לו בעתיד. כאשר נכנס לקבל "שלוש" מהרבי, ספר לו בלב מור שהוא לא פטור מעבודת הצבא. הרבי הרגיעו ואמר לו: "אני מבטיח לך שלא תשרת בצבא, הענין יגמר בכי טוב, אלא שיעלה בכסף לשחד את הוועדה".

ר' לייביש נתעודד לשמע הבשורה הטובה, אך צילו המאיים של הגיוס עדיין רחף מעליו, והוא עמד נפחד מעט. באותו מעמד היה גם הרה"ח ר' שמחה אורבריים. כשראה שאין שמחתו ואמונתו של ר' לייביש שלמות, גער בו: "מה אתה עוד רוצה?! ממה הנך מודאג? אינך מסתפק בדברי רבנו שהבטיח לך שחרור?" ואמנם, למרבה

